

4. Pohjaton rannaton ulappa

Merija Horisontti

eli mitä oikeastaan haluamme tietää

MINNE

Edellä jo perinteinen perimmäinen kysymys ”miksi” ... *mutta ei mieli kehittynyt filosofointia varten*

Vaan reaaliaikaiseen, konkreettiseen suunnan valintaan!

1.

”Minne” on evoluution kiihkeimmin, kaikin kehittämensä keinoin, esittämä kysymys

Kun rajoitteet on voitettu, on jo varaa valita, haasteena on navigointi ”oikeaan” suuntaan, ilman merikarttaa ja kompassia

Oikeastaan olemme merihädässä, *eksistentiaalisessa angstissa*, ”pakotettuina vapauteen”

Tai positiivisemmin – olemmehan voittajia ... *ainakin vielä tällä hetkellä:*

Surffaten ”evoluution aallonharjalla”, auringon paistaessa, *maailmanhengen puhaltaessa*

Katse tähdäten kaukaisuuteen ...

Koko jutun juju ... on vielä hahmottomatta

- Nimittäin ... *ihminen on lajityypillisesti täysin sosiaalinen eläin – kuinka laajentaa nyt subjektiivinen näkemys intersubjektiiviseksi?*
  - Yksilöiden erilliset virrat yhtyvät meressä – koordinoimattomaksi, hahmottomaksi *fluidiksi ... jossa tapahtuu jotakin holistista*
  - Yksi apina päihittää yhden ihmisen autiolla saarella – *mutta sata ihmistä päihittää sata apinaa ... jotakin ilmeisesti emergoituu*
  - Ihmisen ainutlaatuisten saavutusten ymmärtäminen – ihmisyyden ymmärtäminen – edellyttää tajua yhteisöstä, *vuorovaikutuksista*
  - Tieteen haaste: ”pehmeät rajoitteet” antavat periksi kuin *merivesi* – ei tukevia kiintopisteitä, ei reunoja ... *ei rantoja, ei pohjaa*
  - Olemme *pakotettuja vapauteen*, mutta emme ole yksin: kuinka käyttää ”parviälyä” suunnan löytämiseen, angstin helpottamiseen?
-

Taas vain **inversion** kautta voidaan tavoittaa kokonaiskuva: *vain yhteisöllä on merkitystä*

Ihminen on laji, tai populaatio ... ei yksilö

1.

Yksittäinen ihminen kuolee biologisesti – *mutta myös kognitiivisesti*

Sitä ennen, yksilölliset ”elämänpurot” kasaantuvat aiheuttaen laadullisia muutoksia

Vain yhteisönä kuulennot olivat mahdollisia ihmisen toteuttaa

2.

Kielikin on sosiaalinen konstruktio, *yksityinen kieli on mahdoton*

Siis – kärjistäen – *ajattelemisenkin yksin on mahdotonta*

3.

Ihmisenä olemisen reunaehdot määräytyvät muista ihmisistä

Katsotaan taas kokonaiskuvaa ... yritetään hahmottaa dialektiikka ja paineet ... mutta voi ei ...

Itselle vieraat vedet ... *luotsejakin on olemassa?*

... Oman sosiologiamme grand old man, Erik Allardt, määritteli hyvin mikä on yhteistä kaikelle mitä Durkheim [sosiologian perustaja] ajatteli: "Se, että on olemassa yhteisövoimia, yhteisöominaisuuksia ja yhteisöilmioita, jotka eivät ole palautettavissa yksilöiden ominaisuuksiin ja pyrkimykseen, on varsin vaikeasti ymmärrettävissä oleva asia." -- Tämä on todellakin kaiken sosiologian lähtökohta. Sosiologia ei selitä mitään yksilöistä käsin, vaan tutkii esimerkiksi tilastoja tai sellaisia yhteiskunnan rakenteita, instituutioita, jotka vaikuttavat ja jatkavat olemassaoloaan vaikka yhteisössä elävät yksilöt sukupolvi sukupolvelta uusiutuisivat. On olemassa "sosiologisia vakioita" -- ilmiöitä joita kulttuuri ja yhteisö tuottavat ja jotka tупpaavat esiintymään tietyn kiintiön suuruisina vaikka yksilöt vaihtuvat, syntyvät ja kuolevat -- ja juuri näitä joukkotodellisuuden ilmiöitä sosiologia tutkii. ... (Seppo Oikkonen, "Finlandia", 19.6.2019)

Kyse on subjektiivisen laajentamisesta *intersubjektiiviseen*, yhteisöön ... Monella tavalla "vieraat vedet" – pitäisi nimittäin laajentaa itselle tuntematonta tutkimuksen alaa!

Tamppaaminen varovaista ...

Toisaalla tämä Oikkonen nimittäin toteaa, ettei jonkinlaista emergenttiä yksilön yli kurottavaa "ryhmäpsykologiaa" ole koskaan kehitetty ... Freudilla työ jäi kesken

Ehkäpä syynä tähän on ollut se, että suoraviivainen, keskiarvottava, tilastojen soveltamisen tapa on johtanut vähättelevään käsitykseen tällaisen "metapsykologian" mahdollisuuksista ymmärryksen laajentamiseen – ja tällaisen tieteenkin mahdollisuudesta?

Ehkä se "varsin vaikeasti ymmärrettävissä oleva asia" johtuukin juuri tästä työkalusta, sen pakottamasta ajattelusta – *yhden muuttujan tilastomenetelmistä* ...

1.

Ovatko staattisen näköiset "sosiologiset vakiot" taas *kiintopisteitä*, pyörteitä, dynamiikan attraktoreita? – Totta kai ne ovat ... *meille, nyt*.

Navigoidaankin uudelle reitille, *systemiseen ajatteluun* ...

Yksityiskohdat kyllä hoitavat itsensä

- Vitaalitiede antaa meille luvan – *subjektiivisen mentaalisen vedon valtuuttamana!* – harpata *suoraan emergentille tasolle*
  - Vaikka merkityksiä ei nyt olekaan *dialektiikkapumpun* (vrt. luku 1) tursutettavaksi, meillä on tiedossa mallirakenne, johon *uskomme*
  - *Taajuuskentät* on lupaava lähestymistapa: nyt venytettävä fyysisen avaruuden ja mentaaliavaruuden ohi ”sosiaaliseen avaruuteen”
  - Tarvitaan aiempaakin abstraktimpi ote – värähtelyn virittävät nyt *paikasta irrotetut funktionaalisuudet* – kentän luomat *tarpeet*
  - Irrotetaan (aluksi) myös ajasta: pysäytetään koko valtava määrä aaltoja, kaikki spektrin taajuudet, *yhteen hahmoon*
  - Kaikkien abstrahointien jälkeen *on vain analogia*: näyttää, että *puu* kattaa fraktaaliset intuitiot, yksilöstä (”sukupuu”) koko kulttuuriin
-

Nikola Teslan sanoin: ajattele värähtelyn, taajuuksien termein!

1.

Pakko irrottautua avaruudesta

2.

Viedään samalla, aluksi, inversio äärimilleen: *irrottaudutaan myös ajasta*

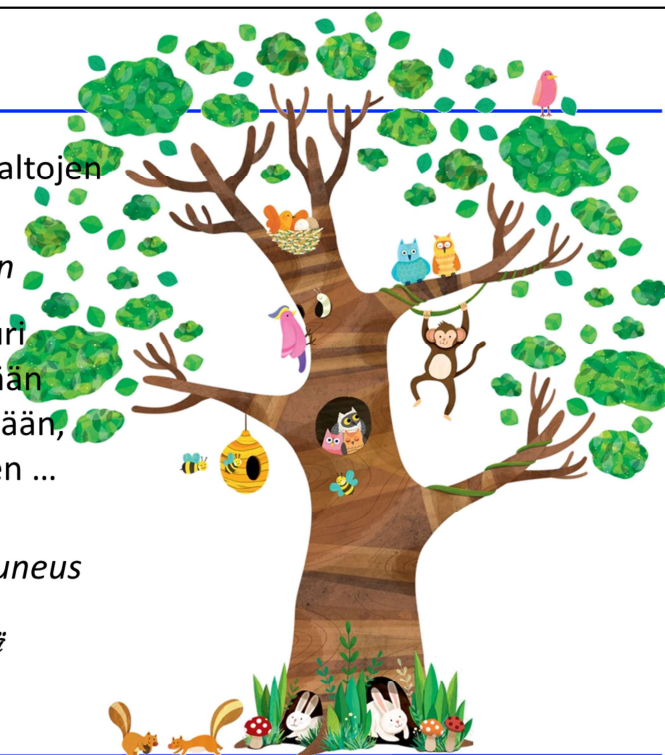
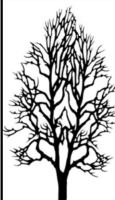
... Analogiaksi löytyy *puu*

Puut ja Puutarha

- *Puu* – jähmettyneiden aaltojen analogia, yli aikakausien
- Vapausaste aina *ylöspäin*
- *Puutarha* – kukin kulttuuri tavoittelee taivasplänttiään kukin omalla maapläntillään, omanlaisine hedelmineen ...
lupa myös kuolla
- Diversiteetin rikkaus, *kauneus*

Kuoren alla suoksuu yhä

Paratuisin puisto pyhä

Puu on *intuitiivisesti, selittelemättä, hyvä ...*

Antaa suojaa hyvinkin erilaisille elämänmuodoille

Suomalaisille puu, tai *metsä*, on turvallisuuden, pysyvyyden symboli

Kulttuurisen kasvun symboli ... kun kaikki ajan kohina on kadonnut

1., 2.

Jotkin kulttuurit kuolevat systeemiin tauteihin ... *jotka voivat tarttua*

Myöhemmin sairauksia käsitellään *ihmisanalogian* yhteydessä, sisältä päin ...
tällöin haastavampi, kun "puuta" ei voi enää kaataa

3.

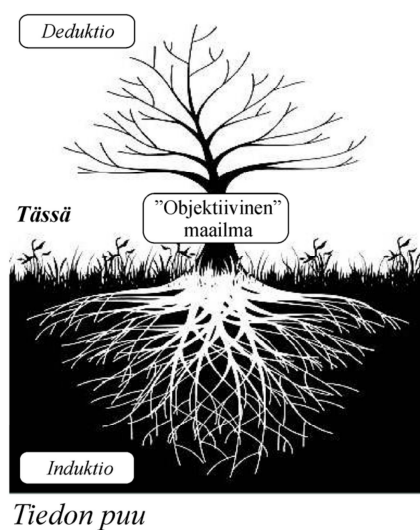
Puu-analogia toimii eri fraktaaliskaaloissa – esimerkiksi *sukupuu*

4.

Muistaakseni Lauri Viidan runosta tämäkin

Assosiaatio ...

Duaalipuu jäi paratiisiin

Paratiisista puheen ollen ...

Syntiinlankeemuskertomus ... häpeä, perisynti: hirttäytyminen "tiedon puuhun", meneminen mukaan tarinaan on "angsti-ansa"

Erään memeettisen systeemin keino säilyä hengissä, menestyksekkään ekolokeron löytyminen ... *länsimaiseen järkeen vetoamalla*

1.

"Elämän puu" – oma näkemys

Henkilökohtaisen horisontin ikuisuusnäkökulma, kytkeytyminen aikaan

"Minä" runkona, keskipisteenä ... ymmärrys itsestä menneen ja tulevan kytkentäpisteenä

Ne "juuret ja siivet" ... mahdollisuus *tavoitella taivaita*

Kuten edellisessä luvussa todettiin ... odottaa evoluutioaskelta, *mielen kompleksilukuja?*

Kykyä "integroituun duaaliajatteluun"

Merkityksen kytkemistä rakenteisiin

Kuitenkin ... *karikotkin on kartoitettava*

- ... Ylevä lopetus? Klassinen ratkaisu olisi lopuksi näin kurkottaa kohti ääretöntä, pysähtynyttä ikuisuutta, ihannekuvaa ... mutta ...
  - **Inversio**: äärettömän jatkuvuustilan sijaan on palattava takaisin, keskityttävä juuri tähän hetkeen ... *elämään, vitalistisesti*
  - Menneisyys ja tulevaisuus – sen jälkeen kun ne on mallitettu – on unohdettava, keskityttävä hankkimaan merkitykset *nykyisyydestä*
  - Väite: *uusia mallirakenteita ei tarvita*, vain uutta tulkintaa ... kaikki liikkuu ... *käyttöön koko taajuuskaala*, ei pelkkä nollataajuus
  - Palataan vielä uudelleen ”tarinan virittämiseen” (luvussa 3), niihin aika-akselin ja taajuustukinnan synnyttäviin kaavoihin ...
  - ... Ja sovelletaan *sähköinsinöörin intuitiota*, ainoaa ymmärrystä mikä meillä on, ja *matemaattisen hahmon tunnistusta* ...
-

Jos jotakin on nyt jo opittu ... *ei aikaa saa unohtaa*, edes ikuisuuden lupauksella!

1.

Yritys abstraktioista lähemmäs reaalia maailmaa

Tavoitteena *elämä tässä ja nyt*, yhteisössä, vuorovaikutuksessa

2.

Palataan vielä juurille, taajuusajattelun syntyyn

Lähdetään seuraamaan *toisenlaista matemaattista hahmoa*

Maxwellin yhtälöt

- Laajempi mallikehys – sähkö- ja radiotekniikan perusyhtälöt, yhtenäisteoria joka yhdistää sähkökentän E ja magneettikentän H
- Seurauksena *sähkömagneettiset aallot* ... maagisten kaavojen hallitsema näkymätön maailma

$$\oint_{\partial S} \mathbf{E} \cdot d\mathbf{l} = -\frac{\partial}{\partial t} \int_S \mu \mathbf{H} \cdot \mathbf{n} da \quad \forall S$$

$$\oint_{\partial S} \mathbf{H} \cdot d\mathbf{l} = \int_S \mathbf{J} \cdot \mathbf{n} da + \frac{\partial}{\partial t} \int_S \epsilon \mathbf{E} \cdot \mathbf{n} da \quad \forall S$$

Samalla matemaattisella vaivalla uusi intuitioiden sfääri ...

Alimmalla tasolla Maxwellin demoni työnsi merkitystä ... nyt ylimmällä tasolla "Maxwellin enkeli" vetää, opastaa tarinan loppuun, *osoittaen tien pois yksilöön käpertymisestä*

Mieli tekee suurimman työn ottaessaan käyttöön symboleihin liittyvät alitajuiset assosiaatiot ... *avatessaan patoluukut, yhdistäessään virtaukset*

1.

"Maxwellin yhtälöt" esitettyinä integraalimuodossa, käyttäen *polku- ja pintaintegraaleja*

Analyttisten funktioiden hämmästyttävä vahvuus periytyy: *integrointi pitkin pintaa riittää, ei tarvitse tietää yksityiskohtia sen sisällä*

Nyt pinta laitetaan lähestymään ääretöntä, niin että kaikki yksilöt ovat sisäpuolella ... oletetaan optimaalisuus, niin että kaikki tarjolla oleva energia tulee hyödynnetyksi, *jossakin yhteisön yksilössä*

Enemmänkin jonkinlainen *funktionaalinen topologia* kuin mikään täsmällinen metriikka yhteisön sisällä ... abstrakti "olemassaolotodistus"

2.

Tutut derivaatat ... ja tuttu syklinen muoto!

Epäuskottavaa outoilua ... *vai ehkäpä ei sittenkään?*

- Mikä onkaan ihmisen upean hienosyiseksi kehittyneen hahmon-tunnistuksen ja optimoivan hahmonsovituksen *tärkein* tehtävä?
- Väite: se on holististen signaalien vastaanotto, havaittavissa olevan koostaminen, ja "Maxwellin integraalisummien" laskeminen
- Se "peilin rakentaminen" onkin nyt *systemin identifiointia*, jolloin peilikuvan muodostaminen on reaaliaikaista *tilan estimointia*
- "Heikot signaalit" integroituvat yli tyhjän avaruuden, tilastollisesti kaikenkattavasti – mitään uusia fysikaalisia ilmiöitä ei tarvita
- Koska optimoituu, kaikki merkitysenergia tulee hyödynnetyksi – "funktionaalisen topologian" puitteissa ei tarkemmin voi yksilöidä
- Ihminen toimii *etterinä*, voimavaikutusten välittäjänä ... pyörivien "jin-jang-kenttien" tuottajina ja vastaanottajina, *aivot antennina*

Yritäpä selittää *haukotuksen tarttuminen!*

Ilmeiden tulkinta ... tunteiden tulkinta ... järjen vaatimukset eivät näitä selitä: *empatiakyky ei edistä saaliin havaitsemista*

Tietoisuuden kehittymisen ensisijainen evoluutiotavoite on *yhteistyökyky*

1.

Peilaaminen, peilikuvan sovittaminen: *pyrkimys ymmärtää toisia*

Tavoitteena ihmisympäristön "mallipohjainen säätö"?

Peilin hiominen on *systemin identifiointia*, ja takaisinkytkentäsignaalin iteroiminen *tilan estimointia* – sähköinsinöörin osaamisen lisäksi tarvitaan systeemi-insinöörin ymmärrystä

Onnistunut estimointi edellyttää kykyä molempien kenttien havaitsemiseen – kykyä kytkeytyä tunteisiin, kykyä kytkeytyä järkeen

2.

Pyrkimyksenä on *vuorovaikutuksen mahdollistaminen ... jonkinlainen syvyyssuuntainen "funktionaalinen metriikka" ... avaruuden virittyminen abstraktien funktioiden kautta: ne käyttävät energiaa jotka siihen kykenevät, joilla on kulloinkin siihen sopiva malli*

Ei kannata etsiä keskitettyä fysikaalista "vuorovaikutussignaalia"

”Kytkeytymisen” sijaan *impedanssisovittautuminen*

- Sähköinsinöörin bonusintuitiokin tarjolla: *tehonvälityksen maksimi saavutetaan jos molemmilla osasysteemeillä on sama impedanssi*
- Hämmästyttävää ”kansanviisautta”, hioutunutta ymmärrystä: on virittädyttävä ”samalle aaltopituudelle”, ettei olisi yksin ”ulalla”!
- Molempien on sovittauduttava – tai *kaikkien*: kommunikoinnin kyky tuntemattomienkin kanssa samassa yhteisessä kulttuurissa
- Muuten signaalit alkavat heijastella, *peilautua*, teho hukkaautua rajapinnassa narsistiseen itsekkyyteen ... yhteisöllisen edun sijaan
- Parhaimmillaan yhtenäiskulttuuri voi olla kuin yksi läpinäkyvä, häviötön kokonaisuus, jossa yksilökin voi olla *kuin kala vedessä*
- Peilin hiomisesta kohti *linssin fokuointia* ... omasta tietoisuudesta *yhteistietoisuuteen*, kohti hajautunutta *fraktaalitietoisuutta*?

Kuin radioaalloissa: tavaton määrä signaaleita koko ajan – jos ei oikea viritys, ei voi huomata

1.

Äärimmäinen puristus ei autakaan lisäenergian tiristämisessä, niin kuin aiemmin, *kytkeydyttäessä* ei-ihmisympäristöön ... pelkkä *äänen voimistaminen* johtaa *kulttuuriseen kaikukammioon*, jossa kaikki huutavat toistensa ohi

Luottamus on olennaista – täytyy uskoa että muutkin toimivat ennakoidusti, mallin mukaan

Tällöin jopa *altruismi* mahdollistuu, voidaan tinkiä henkilökohtaisesta edusta ... luotetaan kentän kannatukseen: *toisten auttaminen tulee takaisin vaikka sen mekanismia ei näkisikään*

2.

Valmistelua jatkoon ...

Rupert Sheldraken ”morfinen kenttä”

Energia pääsee kulkemaan kulttuurin sisällä häviöttä ... *aivan kuin aivoissa*

Muodostuu silmukoita, pyörteitä ... *kulttuurin tietoisuutta*?

Intuitiivinen isänmaa ... ”*maaisä*”

Evoluution kehittämiä sovittautumisen apuvälineitä

- **Yhteislaulu.** Äärikonkreettinen yhteisöllinen synkronoituminen joka tasolla, äänitaajuuksista ”mentaalitaajuuksiin”
- **Yhteisnauru.** Vielä ”laajakaistaisempi” heräte, enemmän energiaa ... jopa hallitsematon ”morfinen resonanssi” on mahdollinen ...
- Huumori, nauru on hienoviriteinen työkalu jopa ”rakenteelliseen synkronointiin” ... kuten *teekkarihuumori* parhaimmillaan osoittaa
- Keino lommahduttaa kiinteitä rakenteita, saattaa ne liikkeelle, hetkellisesti paljastaa dynamiikka ... mahdollistaa *identifioituminen*
- Aina yhtä pelättyä totalitaarisissa yhden totuuden yhteiskunnissa – kuten Neuvostoliitossa aikanaan *Radio Jerevan*
- Elämme *kiinnostavia aikoja*: Suomessa epäkorrekti *haha-puhe*, Yhdysvalloissa ”trumpilainen” *alt-right* -liikehdintä

Ensimmäinen evoluution kehittämä alitietoinen sovittumisen mekanismi ovat tietenkin *tunteet*

Mutta entä yhteisön tasolla?

1.

Taajuuskenttien synkronoinnin ikaikaisia menetelmiä!

Pakko keskittyä kokonaisvaltaisesti, sovittautuminen jopa äänen taajuuksissa

Vitsi: jännitys laukaistaan yhtäkkisesti ... kuin ”henkinen defibrillaattori”!

2.

Teekkarihuumori: ei ole tarkoituskaan että kaikki nauraisivat ... paljastaa tosikot ... seuraava naurunremahdus on sitten *näille* nauramista

Kuin troollien ”popparit esiin”!

Luo yhteyttä – mutta myös erottaa, rakenteistaa

3.

Lommahduttaa rakenteita, *paljastaa ontouden*

Koordinoi hengen joukkovoimaa jännitteistä rakennelmaa vastaan ... *joka voi romahduttaa padon*

Yhteisön-yksilön suhde = *aalto-hiukkasdualismi*?

- Tämäkään rinnastus ei ehkä ole niin naurettava kuin aluksi voisi kuulostaa ... vertaa *kahta erilaista "kaksoisrakokoetta"*:

"Klassisen fysiikan kvanttimekaaninen". Vaikka hiukkasia ammuttaisiin rakoja kohti *yksi kerrallaan*, ne luulevat, että muitakin on paikalla, *muodostaen varjostimelle interferenssikuvion*.

"Moderni vitaalifysikaalinen". Jos ihminen ajaa tunneliin jossa on kaksi suuaukkoa, todennäköisesti hän valitsee oikeanpuoleisen aukon, *vaikka muita autoja ei olisi lähetyvilläkään*.

- Ylhäältä katsoen, pitkällä aikaskaalalla, kun yksilön yksilöllisyys on kadonnut tilastollisuuteen, muodostuu nytkin *"inferenssikuvio"*
- Yhteiskunnan (luonnon)lait ovat ensisijaisia, seurauksena – toivon mukaan – *yhteisöllinen, emergentti "luottamuksen kenttä"*
- Mittarien kytkeytyminen, energian pakottaminen, johtaa kenttien romahdukseen, jolloin nähdään taas vain *"kvantittuneita" yksilöitä*
- Mikrotason dualismi ei ole mystisempi kuin makrotasollakaan (?) – ihmisten *"kaksoisluonne"* ei vain näyttäydy samalla aikatasolla

Niin – paradoksi vain jos sekoitetaan eri emergenssitason selityksiä

1.

Kvanttimekaniikkakin jo sata vuotta vanhaa – kerrassaan *"klassista"* verrattuna vitaaliteoriaan!

"Oikeusvaltiokin" on kuvitteellinen abstraktio – romahtaa ilman *sokeaa uskoa*

2.

"Suomalainen laki" vitaalis-toimivampi kuin *"roomalainen laki"*: *et saa valehdella*, edes omassa asiassasi, luottamuksen menettäminen on pahinta, *raskauttavaa*, putoamista pois yhteiskuntaa kannattavasta näkymättömän luottamusverkon rakenteesta

3.

Esimerkiksi *sota* on kuin *"mentaalinen hiukaskiihdytin"* ... ei ole mielekästä jakaa oikeutta jälkikäteen, *sotasyyllisyysoikeudenkäynneissä*, yksilöille systeemin vääryyksistä ... se on pelkkää *kostoa*?

”Enginerologia, energiologia”

- Kuin emergenssi ja tamppaaminen: täytyy uskoa näkymättömään, mittaamattomaan kenttään – *vasta sen jälkeen se tulee olevaksi*
- Taas sovittautuminen lähimpiin käsitteisiin, attraktorin nimentä ... mielen loitsinta: *vitaalitiede on uskomisen tiede ... ”uususkonto”*
- Jonkun on keksittävä tarinat, myytit, konkreettiset uskonkappaleet – visionäärit ja profeetat ovatkin jo valmiina (Maxwell, Tesla)
- Kuten aina, vanhaa viisautta ja metaforia voidaan uusiokäyttää, antaa niille uusi sisältö ... esimerkiksi se ”elämän vesi”
- Kaikkein olennaisin on nyt(kin) *uskovien yhteisö*: mitä paremmin sovittuu näiden yhteyteen, sitä enemmän ”elossa” on
- Merkitysten ajallinen jatkumo: ”ikuinen elämä” heijastee kentässä, ”spinozalais-hegeliläisen maailmanhengen” tietoisuudessa ...

Ajatuspyörteiden konkretisointi, kentän nimeäminen: koska on olemassa vain jos koko yhteisö *uskaa* ... se on *uskonto*

Kuin ”skientologia”, mutta sovitettuna insinööreille!

Jotka uskoakseen näkymättömään vaativat vähintään sähköiskun

1.

Esimerkiksi idän abstraktien filosofioiden tueksi on myös tarvinnut inkarnoitua jotakin rukoiltavaa, palvottavaa

2.

Suurin pelko elävällä on kuolema

Uskontojen kilpailuvaltti meemimarkkinoilla: *merkityksen, elämän lupaaminen*

Nyt voin itse sanoa *vilpittömästi uskovani*

Kunnian kentät

- Jokainen kulttuurikin on oma ”uskonyhteisönsä” omine persoonan piirteineen ... yhdessä kuin *kreikkalaiset jumalat Elysiumissaan*
  - Nimittäin käytännön havainto: vaaditaan näkyvää, inkarnoitumista – nyt kuitenkin olennaisesti hauraampia, *kosketuksesta katoavia*
  - Kyseessä yhteinen näytelmä – kulttuurinen lisäarvo (vrt. ne *Puut*) emergoituu vain jos ”aisan yli potkijoita”, *välitävetäjiä*, ei ole liikaa
  - Mutta erityisesti tuntuu olevan vaikea hahmottaa *monikulttuurisia hylkimisreaktioita* – kestävää, *kaunista on monokulttuurien kirjo*
  - Esimerkiksi saksalaiset ja ruotsalaiset taitavat olla *nietscheläisiä herrakansoja*, kunniakulttuureja ... varsinaisia *koulukiusaajia*
  - Suomalaiset ovat sitten kai *orjakansa*: ylpeytenä *mieskuntoisuus* herrojen edessä, tirstämisen ja latistamisen eetos, *itkuinen sisu*
-

Kulttuureilla on luonteenpiirteensä ... *stereotypiat ovat malleja*

1.

”Sinisilmäisyys” on suomalaisuuden vahvuus, mahdollistaa yhteisöllisen lisäarvon

Liian suuri määrä vieraskulttuuria romahduttaa kentän: jos välitävetäjiä on liikaa, suomalainenkin huomaa luottavaisuutensa olevan typeryyttä

Samoin vahvuus on se ”mitä ne meistä ajattelee” –ajattelu: *”peilaaminen” mahdollistaa kulttuurisen tietoisuuden*

2.

Muodostuu ylemmän tason ”olympolainen” yhteisö?

... Valmista draamaa, tarinaa

Hyppäyksiä ylös vedestä

- Kunakin aikana joku aina huomaa yhteisöllisen todellisuutemme jäykistyneisyyden ... tästä seuraa (yleensä lyhytaikainen) *irtiotto*
  - Eläydytään vaikka vuoteen 1981 ... ilman anakronistista viisastelua: tuolloin itse elin *toisessa todellisuudessa*, kilttinä lukiolaisena
  - Vastikään sain nyt, yllättäin, luettavakseni (kiitos PL!) Esa Saarisen ja M.A. Nummisen ”Terässinfonia”-kirjan tuolta vuodelta
  - Se on kuin soveltavaa ”käytännön vitalismia”, vyörytystä koko holistisen avaruuden korkeudelta, *undergroundista overwhelmiin*
  - Maailmoja luotiin, taivaankantta taottiin ... ”vittuilun teoreettiset perusteet”: *merkitysenergian määrittely* kauan ennen *vihapuhetta*
  - Sittemmin heilläkin varoittamansa ”lamaantuminen”, ajautuminen konformismiin, yhteisön hyväksynnän ”latistuksen mankeliin”?
-

Muutama laatikkoon, karsinaan, sopimaton tarvitaan tuomaan värinää, *merkityksiä*

1.

Taas omakohtainen elämys, lähellä olemisen kokemus ... mutta *kentän täydellinen missaaminen*

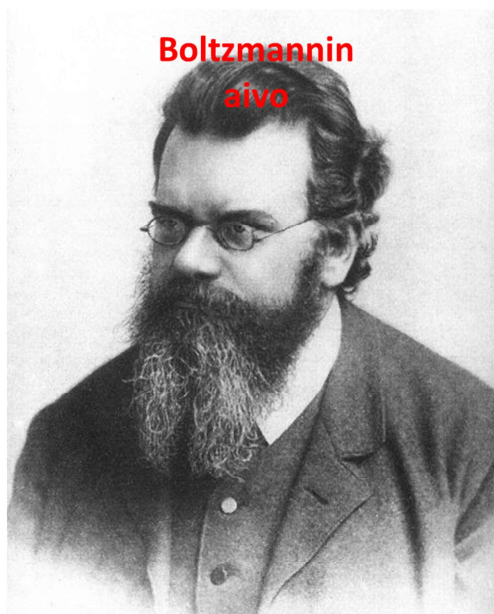
Jännitteen aistintaa edes jälkikäteen

2.

Nykyisin Esakin näyttää vakiintuneen mukaan menestyksen formaattiin, oman ”kukoistuksen yhteisönsä” majakaksi ... *toteemiksi*

Provosointia juu ihan tahallista ärsyttämistä

- Pahinta on kuitenkin *tiedeusko* – koska ei ymmärrä olevansa uskoa
- Fyysikot eivät kai tajua tekevänsä nykyisellään *metafysiikkaa*
- ”Kaikki mikä ei ole mahdotonta, tapahtuu, kun aikaa on tarpeeksi”
- ”Chewbacca-todistusten” synty? *Ei järkeä siis on oltava totta*
- Pahinta ovat oikean opin vartijat, kuin *vankilasaaren ankeuttajat*
- Skepsis ry: *kaikkea pitää epäillä, paitsi tiedettä*

Millään mielen rakennelmalla ei pitäisi olla oikeutta puhua *totuudesta* ilman *relevanssia*

Ei vapautusta *koestamisesta*

1.

”Jos valamiehistö ei pääse yksimielisyyteen, on tuomion oltava vapauttava”

Tiedemiehen horinaa Tiede-lehdestä: ”... pimeä energia tekee tyhjiöstä epävakaan ... satunnaisten kvanttifluktuaatioiden, heilahtelujen, takia yhteen paikkaan voi pakkautua niin paljon energiaa, että siitä pulpahtaa kokonainen universumi, syntyy musta aukko tai sitten paikalle ilmestyy havainnoija, jota nimitetään Boltzmannin aivoiksi ...”

Merkitysten korvautuminen tyhjällä informaatiolla

2.

Tieteellä ikuinen ”vapaudu vankilasta” -kortti

Metafysiikassakin sentään omat sääntönsä: siellä joudutaan elämään *vitalistisen mielen ehdoilla*

Voitava edellyttää *hyvää tarinaa*

Tarinan valta

- Vaikka ei myöntäisikään *uskon* roolia, ihmisten kaipuuta yhteyteen, *halu huijata itseään* on tosiasia – *Erich Fromm: "olemme unessa"*
  - Myös "sosiaalinen identiteettimme" koostuu *toistuvista tarinoista*, "mielen korvamadoista", joita emme itse ole päässeet valitsemaan
  - *Yuval Harari: uskonto rakentuu vastaansanomattomista myyteistä*, mutta myös *yhteiskunta "jakamattomine ihmisoikeuksineen"*, jne.
  - Erityisesti *raha* ja "taloustiede": *tämä tarina on kerrassaan aivan uskomaton* – mutta uskottava on, *olemmehan samassa veneessä*
  - Ihmisen "vahvuus" onkin *mielikuvitus*, oikeastaan *herkkäuskoisuus*: kyky häpeilemättä suggeroida itsensä *emergentin tason illuusioon*
  - Illuusio synkronoi meidät kenttäänsä – hyvässä ja pahassa – *kuin elokuvaa katsellessa*, järjellä ei tämän kanssa ole tekemistä
-

Hypnoosi, suggeroituminen – *luovutettu tahto*, vajoaminen alkulauman toimintatapaan, miettimättömän reagoinnin "häthemoodiin"

Evoluution kehittämä selviämistrategia – mahdollistaa "merivirtojen yhdensuuntaistumisen"

Kuten aiemmin, myös *kulttuurinen identiteetti* on toistettuja tarinoita

1.

Kaikki on "sosiaalisia konstruktioita" ... pelkkiä tarinoita

Ne jotka tietävät, kauhistuvat ... mutta eivät hekään halua ottaa vastuuta kentän romahduttamisesta

2.

Elokuva ... johdantoa seuraavaan analogiaan ...

”Luomakunnan kruunu” – vaiko *datakypä*?

- Katkera havainto: äly onkin jatkumo yli luonnon
- Toiset eläinlajit eivät edes ymmärrä kaivata angstia
- Ihminen hakee elämää sieltä mistä sitä vaikeimmin saa

Ihminen ylimpänä!

Neocortexin tapaan ... ympärillä, ulkopuolella ... irti olennaisesta?

Valvoo, tarkkailee tapahtumista, elämää – katsojana

Peittää, suodattaa todellisuuden ... päästää läpi vain kelpuutetun, hyväksytyn?

1.

Äärimmäinen sokea tyhmänylpeys ”älykkyydestä”

2.

Ihmiselle tärkeintä ”informaatio” ... muille eläimille *sillä ei ole merkitystä*

3.

Äärimmäinen kaipuu hyväksyntään, kosketukseen

Pako yksinäisyydestä, vaikka virtuaalitodellisuuteen

4., 5.

”Yksilö” ei ymmärrä ryhmäsidonnaisuuden, ihmisen sosiaalisen luonteen määräävää asemaa

Elokuvilla opittua

- Kaikkiallinen tulviminen, veteen vajoaminen, suunnan katoaminen ... jotakin on tehtävä jotta ei *hukkuisi*, painuisi pinnan alle
  - Tarvitaan emergentin tason analogiaa *vielä näiden kenttien päälle*, jotta voidaan hallita "meri" *romahduttamatta yhteisöllisiä kenttiä*
  - Hiljennytään hetkeksi elämykseen, katsomaan yhdessä elokuvaa ... aavistamaan *uudenlaista yhdensuuntaistumisen mekanismia*
  - Joka suunnassa "luottamuksen yhteisö" kannattelee, lukematon määrä takaisinkytkentöjä mahdollistaa "morfisen koordinaation"
  - Ei tarvita erillisiä "viritinvahvistimia", yhteisöllisyyden on voitava olla läpinäkyvää, luontaista ... siihen on oltava *valmiit aistimet*
  - Sähkömagneettisen säteilyn spektrissä piilee edelleenkin se paras analogia ... silmien alla ... niin, sehän suorastaan *hyppää silmille!*
-

Eläydytään hetkeksi elokuvakokemukseen

"Eläviin kuviin"

1.

Mikä saa kaikki katsomaan samaan suuntaan?

2.

Mikä on juuri oikea analogia?

Valo – tietoisien tavoitteiden, johdatuksen analogia

1.

Valo-analogia mahdollistaa äärettömät horisontit, ja dynamiikan eri tasot – alimmat fysiikat, ylimmät jumaluudet

Freud: *kellarissa ulvovat sudet, vintillä laulavat enkelien kuorot*

Flux – eli f_{Lux}

- Assosiaatiot ... *pimeys* ja *hämärä*, ohjaavat lyhdyt, oivalluksen välähdykset: kuinka yksikin lamppu riittää *valaisemaan kaiken*
  - Massattomat, hitaudettomat, tavattoman nopeat ”mielen fotonit” mahdollistavat ”näkemisen”, kokonaisvaltaisen hahmottamisen
  - Kaikkiallinen virtaus yhtä aikaa joka suuntaan, superponoituminen ... peilautuminen, *taipuminen rajoilla* (?)
  - Voidaan aavistaa kokonaisvaltaisen ”valokylvyn” olemassaolo ... kaukovaikutusten toimiminen yli avaruuden, viiveettä
  - Mahdollistaa useiden tarinoiden hetkellisen superponoitumisen nykyhetkessä, *minussa*, subjektiivisessa ”tietoisuuden keskiössä”
  - Näin *projisointi*, tulevaisuuden suunnittelu menneisyyden avulla on mahdollista; auttaa ymmärtämään *lineaarisuuden merkityksen*
-

Aivan kuin taas seurattaisiin jonkun muinaisen viisauden huumoria?

Virtaus onkin *valon virtaa*

1., 2., 3.

Saman pisteen, *minän*, kautta ... eri suuntiin, häiritsemättä toisiaan

Ja esimerkiksi se *heijastuminen peilissä*

4., 5., 6.

Lineaarisuuden paras intuitiivinen motivaatio!

... Jokainen kohta aukeaisi omaksi tarinakseen

Analogialla on siis *laukeamisvalmista räjähdysvoimaa*

Valon näkeminen ... *valaistuminen ja valaiseminen*

- **"Imemisen" assosiaatiot:** Aurinko luonnonkansojen alkuperäinen elämän antaja, se Alfa ja Omega – ajava Tuli, houkuttava Valo
- Kristinuskossa tien näyttäjä on Maailman Valo ... ensimmäisenä tuli Valo ... ja Valo oli Hyvä ... Ensimmäinen dialektiikka Päivä / Yö
- Kuin (*uus*)*gnostisismi* ("gnosis" = *tieto*): synkretistinen "uskontojen yhteenveto", tavoitteena *universaali tietoisuus* ... Valo
- **Omaehtoinen vetäminen:** zeniläis-buddhalainen *valaistumisen kokemus*: valon syttyminen itsessä, pysyvä "lamppu pään päällä"
- Loistaminen, *karisma*: kuin majakka, alkaa itsekin vetää puoleensa ... tällaisten voimien vastavuoroisuus muodostaa *jousiverkoston*
- Uusi voimakenttä: tarvitaan uudenlaisia analogioita kuvaamaan yksilöä yhteisössä ... *aiempaakin abstraktimpia* (vrt. luku 1) ...

Kohti ylevää: *vesi on alapuolella, mutta valo yläpuolella!*

Uskonnollisia assosiaatioita ei kannata edes yrittää välttää: intuitiivista käyttäytymistä nähtävästi jo "käyttöjärjestelmätasolla", ei tarvitse enää miettiä mitään erillisiä radiovastaanottimia, "viritinvahvistimia" ... *kaikkihan sen näkevät*

Mahdollistaa kai ne mahtavat kenttäilmiöt, ihmisyhteisön emergentit ominaisuudet

1.

Valo on hengen voiman, karisman, loiston, analogia ... kyky vetää puoleensa *mitään aktiivisesti tekemättä*

Kyky kohdistaa, suunnata mieliä yli avaruuksien ... *muitakin kuin omaansa*

Tavallaan se duaalisuus menettää tarpeensa ... nyt ei konkreettisia dialektisia jousia, niin kuin aiemmin

Holistisen attraktion voimakentät, joilla asiat pysyvät hallinnassa *nyt ja tässä*, kiteytyvät uudenlaisina symboleina ...

Ei enää ”peili” vaan *linssi* ... ei kun *silmä*

- **Linssi.** Yhteisölliset jännitteet suoristavat subjektiivisen näkymän (vrt. ne ”dialektiset jouset” luvussa 1): kuitenkin yhteisö liian suuri, yhdensuuntaistuminen pelkkää *ymmärtämistä* ja *mielen joustoa*
  - Uusia analogian ”toiminnallisuuksia” – ei voimaa ”heijastamiseen”, vain valonsäteiden ohjaamiseen, keskittämiseen, *fokusointiin* ... tarkennetun tavoitteellisuuden ”polttopisteintuitio” ... *valonheitin*
  - **Silmä.** Tämä on linkki kohti *ihmisanalogioita* (seur. luku): ”silmään” integroituu *tietoisuuden intuitio* – toisaalta se kuvaa palaamista *subjektiivisuuteen*, sitoutumista *juuri tähän persoonaan*
  - Millaisen näkymän tämä avaa todellisuuteen sitten kun sumeus on kaikonnut, kaikki lopulta suoraviivaistunut ... missä on horisontti, millainen on *pisin mahdollinen näkymä* (vrt. se johdannon Visio) ...
-

Linssi: valon ohjaamisen assosiaatio

Yksilön mahdollisuus vaikuttaa yhteisöön ei ole suuri ... voi vain ohjata, kohdentaa dynamiikkoja

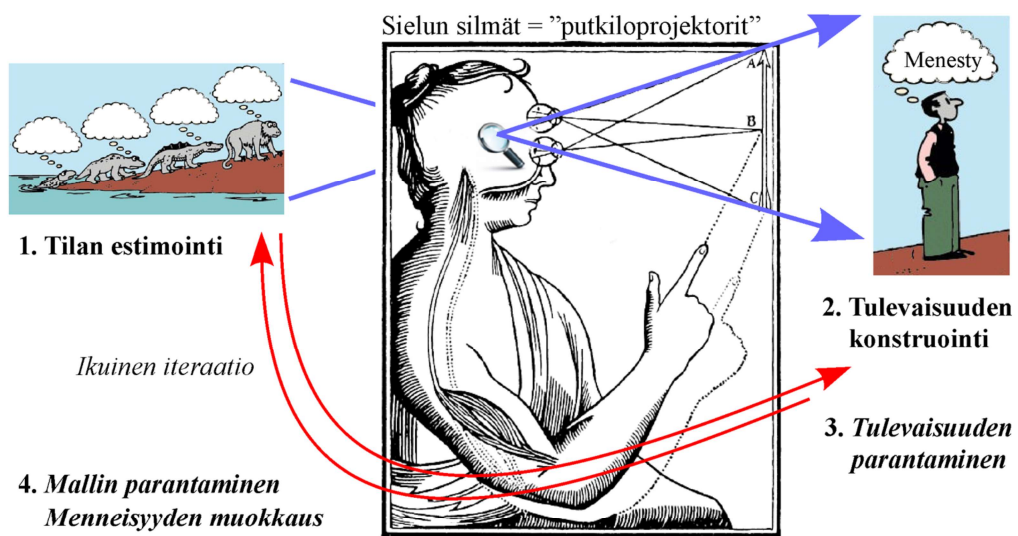
1.

Silmä: kohti *ihmisanalogiaa*, seuraavassa luvussa

Fraktaalinäkymää alhaalta ylös

Inversio: vaikka lähdettiin yhteisöstä, *personoitunut minä tulee taas kaiken tapahtumisen keskipisteeksi*

Elokuvaprojektori Platonin luolassa

Kuinka olemme aistimustemme rajoittamassa laatikossa

1.

Syvennetty kuva *ajassa*, ulottuen mielen synnyn alkuhämärään saakka

Eri aikatasojen yhtäaikainen näkeminen, hahmottomattomienkin alitajuisten assosiaatioiden vuorovaikutus vuosituhansienkin yli

Itselläkin herää assosiaatioita ... kuin *fraktaalinäkö* menneeseen?

Lauri Viita näki ihmisen *vaellusoliona*, dynaamisesti häilyvänä evoluution tuotteena, ikuisessa muutoksessa ... ehkä paremmin kuin aiemmat ajattelijat

2.

Kaikki suuntautuu luolan valaisuun, vahvemman kuvan luontiin, paremman tulevaisuuden konstruointiin – päivittäen Platonin luola-metaforaa

Mallin iteraatio: "valemuistot" keino rakentaa itselle johdonmukainen, *yhdensuuntaistunut* menneisyys – tavoite taata parempi energian siirto menneestä tulevaan, *valaisu*

Henki vaikuttaa maailmaan, maailma henkeen ... *näkö oikenee*

"Ajattelen, siis maailma on, tai *tulee olemaan*": sanonta "luoda katseensa" – katse luo todellisuuden!

Kohti elämän hallintaa

- Vertaa johdannon Visioon: nyt uusi näkökulma siihen *teatteri*in – kuin *elo-kuvateatteri*, ajaton oman mieli-näytelmän katselu ...
  - ... Ja parantaminen: katselet itseäsi omassa yksityisnäytöksessäsi, olet ainoa kriitikkosi, muokkaat omakuvaasi, *muodostat maailmasi*
  - Se Vision ”romahdus”: *kunhan läpi näkee*, ei väliaine enää kiinnitä huomiota ... katse tarkentuu *uusiin reunoihin*, yhä kauemmas
  - Orwellin pelottava Isoveli: ”Joka hallitsee nykyisyyden, hallitsee menneisyyden. Joka hallitsee menneisyyden, hallitsee tulevaisuuden”
  - Uusi mielenmaiseman haltuunotto: ”*Joka näkee nykyisyyden, näkee menneisyyden. Joka näkee menneisyyden, näkee tulevaisuuden.*”
-

Visio aiemmasta ”teatterista” tele-visioon!

Lisääntyvä mielenhallinta mahdollistaa identiteetin tavoitteellisemman rakentamisen: haluamiaan tarinoita voi toistella loputtomasti

Ei kuitenkaan *hermeneuttisessa kuplassa* vaan vuorovaikutuksessa ympäröivien kenttien kanssa

1., 2.

Onko tämä hyvä vai huono? Taas käsitteiden konnotaatiot: *nyt kaikki omaan hallintaan*

Mutta asioihin ei välttämättä voi vaikuttaa ... vain *ymmärtäminen* on mahdollista, *mielenhallinta*

Äärettömästä äärettömyyteen

- ”Interobjektiivisuus” antaa näkymän *läpi kaiken todellisuuden*, ajan ja avaruuden
- *Tuomo Suntolan ”dynaaminen universumi”* tekee kosmoksen läpinäkyväksi, ”linearisoidessaan” suhteellisuusteorian kaavat?
- Tämä kuitenkin edellyttää (*yess!*) metafyyisistä oletusta: *avaruus laajenee valon nopeudella neljännen ulottuvuuden suuntaan*
- *Säieteoria* puolestaan avaa tutun näkymän äärettömän pieneen: *alkeishiukkaset ovat nekin pelkkiä ”jousten” värähtelymoodeja*
- Kokonaiskuva: objektiivinen todellisuuskin on pelkkä *lokaalin maailmanhengen subjektiivinen mieli multiversumissa*; ei tarvita antrooppisia spekulatioita, tms., luonnonvakiotkin ovat säätäneet optimiarvoihinsa kosmisessa evoluutiossa ...

Subjektiivinen maailma lähestyy objektiivista yllättäen

1.

Tuomo Suntolahan on Luonnonfilosofian seuran aiempi puheenjohtaja

Ensimmäisen huippurohkean hypoteesin jälkeen kaikki tämä on raakaa fysiikkaa, kuranttia matematiikkaa

Oletuksena metafyyisinen ajan virtaus: oleva pursuu olemattomaan, tehden sen olevaksi ... yhdistää ajan ja avaruuden uudella tavalla

Siis valon nopeus on ajan nopeus

Olemme kaikki menestyjiä, *avantgardea*, yhä jatkuvan kosmisen evoluution aallonharjalla

2.

Jatkumon toisessa päässä ... paluu ensimmäiseen lukuun?

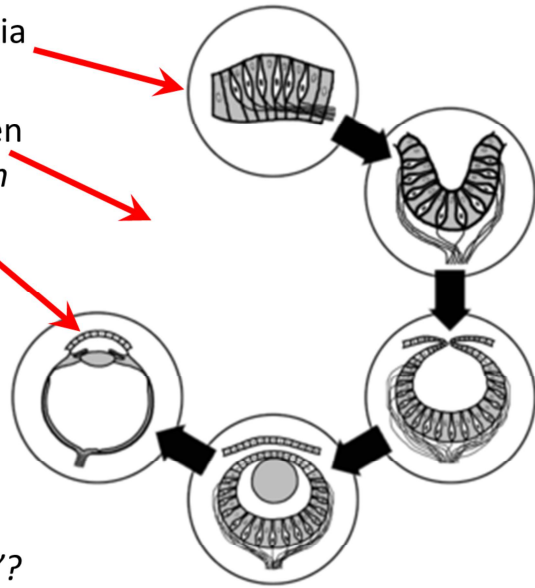
3., 4.

Metafysiikka antaa mahdollisuuden kurkistaa *maailmanhenkien populaatioon*

Täydellisen lineaarinen yhdensuuntaistunut maailmankuva!

Silmän ontologinen evoluutio

1. Valoherkät solut voivat jo aistia *pimeään ja valon*
2. Solujen jäädessä syvennykseen ne voivat aistia myös *suunnan*
3. Mykiölinssin kehittyminen *kasvattaa valovoimaa*

- *Miksi sama ei voisi tapahtua episteemisesti, "sielun silmille"?*

Linssi? Silmä? Kun se peilin perustelu luvussa 2 oli niin "hieno" ...
Vielä takaisin *kauniisiin yksityiskohtiin*

Jatkuvasti kasvava evolutiivinen käyttökelpoisuus:

1.
Jo valoisuuden aistiminen tarjoaa evolutiivisen edun
2.
"Neulanreikäkamera"
3.
Kerää valonsäteet laajemmalla alueella yhteen pisteeseen
4.
... Ilman vaatimusta laadullisiin harppauksiin?
Näköaistin sijaan "historia-aisti", "aika-aisti"!

Vitaaliharjoitusta ”tieteelliselle silmälle”

- *Vitaalitiede* perustuu *herkkyyteen*, kovan ja pehmeän variointiin ... tiukka kytkeytyminen, mutta myös *valmius luopua olettamuksista*
- Esimerkki: ”silmän” soveltamista – hahmon havaitseminen, tämän jälkeen fokuointi yksityiskohtaan, ja *valovoiman maksimointi*
- Rekursio-oivallus: järjen synty ”if”-rakenne, joka on *äärimmäinen epälineaarisuus* ... ja *tästä jatkuu virtauksen haarautuminen*
- ”Taistele tai pakene” jo alemmillakin eläimillä – millainen olisi visio selviämiskamppailun yläpuolella, ”hienostuneemmalla” tasolla?
- ”Älykäs pystyy ratkomaan ongelmatilanteet joihin **viisas** ei ajaudu” ennakoitua, kaukonäköisyyttä käyttäen ... *malli myös tulevasta*
- Aluksi päistikkäinen *pako kuolemasta*, ja lopussa haarautumaton virtaus *kohti elämää*, linearisoitunutta yhdensuuntaistumista!

Järki on pelkkä välivaihe

”Sielun silmä” edelleen kesken kehityksen: kannattaa harjoittaa ”silmän kehittämistä”, fokuoinnin opettelua ... *kohdentamista abstraktiin*

Esimerkki ...

1.

Jouko Seppänen, Suomen Tekoälyseuran ”seppä ilmarinen”, aikanaan määritteli ”älyn atomiksi” *if-lauseen*

2.

Tieteenkin tavoite – elämän ymmärtäminen, parantaminen ... *mielenrauha?*

Moraalinkin yksinkertaistuminen: ”pitkälle näkemällä” voidaan välttää joutuminen eettisiin ongelmiin, esimerkiksi se klassinen *kenen päälle robottiauto ajaa* –dilemma katoaa

3.

Tavoitteena onkin *viisaus*

Saavutettavissa ilman harppauksia, ”vahvaa emergenssiä”?

1. Alatason tavoite: *äärimmäinen tasapaino*

- **Fyysinen turvallisuus, mentaalinen tuttuus.** Sisäsyntyisen itsekäs tavoite on *subjektiivisen maailman balansointi*
- Uusi tulkinta niille luvun 3 Maclaurin-sarjan kertoimille: yllätysten minimointi ja ennustettavuus – *derivaattojen nollaaminen*
  1. $f(t) = 0$: ”nollannen kertaluvun” *staattinen* tasapaino, järjen rakenteiden sovitus, näkyvän todellisuuden rajoitteiden toteutuminen ... *länsimainen tavoite*
  2. $df(t)/dt = 0$: ensimmäisen kertaluvun *dynaaminen* tasapaino, *homeostaasi*, voimien ja energioiden näkymättömässä todellisuudessa ... *itämainen tavoite?*
  3. $d^2f(t)/dt^2 = 0$ ... $d^n f(t)/dt^n = 0$: korkeampien kertalukujen *kyberneettinen* tasapaino, ”tulevaisuuden ideaalitodellisuudessa” tavoiteltu *mielenrauha!*
- Lopputuloksena tulevaisuuden yhdensuuntaistumisesta on sitten *älä taistele älä pakene* – kaaoksen kammo, *läpinäkyvä lineaarisuus*
- **Etsitään kaikki riskit (ne *dialektiikat*, luku 1), ja *eliminoidaan ne!***

Nyt voidaan aloittaa yhteenveto ... sielun silmää soveltaen

Mikä on *elämän tarkoitus?*

1.

Uskottavan kuuloinen tavoite, elämän mittaiset myrskyt kokeneella ...
turvallinen kotiliesi

2.

Matemaattinen esitystapa kosken raivaamiselle: hiotaan näkymää yhä
suoremaksi, lineaarisemmaksi ... *maailman aiheuttamat yllätykset pyritään
eliminoimaan*

Idässä ollaan jo viisaampi, mutta *prosessia pitää jatkaa*

3.

Mielen kehitys ... aiempi ”*dialektiikkahakuisuus*” saa evolutiivisen perustelun!

Sein und Zeit ... Sinn und Zen

"... Ei riittä että tutkimme olevaa olevana, olisi tutkittava olevaa olemisessaan"

- *Dasein* – Heideggerin "Oleminen ja Aika":

... *Olemisen ja ajan* analyysi kuvaa elämän mielekkyysrakenteen, josta käytetään kokonaisnimeä *huoli* (*Sorge*), kolmitahoista ajallista rakennetta: mielekkäänä eletty nykyisyys (*Gegenwart*) mahdollistuu vain siten, että elämällä on lähtökohtaisesti historiallisena suhde omaan menneisyyteensä tai "olleisuuteensa" (*Gewesenheit*) ja sitä määrittää olennaisesti sen avoimista mahdollisuuksista muodostuva tulevaisuus (*Zukunft*). ... – Wikipedia

- *Zeniläinen valaistumiskokemus* on myös "syvähenkinen" havainta elämisestä, olemassaolosta *ainutkertaisesti tässä ja nyt?*
- Oivalluksen jälkeen edelleenkin "hakataan puita kannetaan vettä" – syvempi mielenrauha ei ole ilmaistavissa sanojen pintatasolla
- "Silleen jättäminen" (Heideggerin *Gelassenheit*): eipä oikeastaan tarvitse tehdä mitään ... *ei myöskään haittaa jos tekee jotakin*
- Nykytermein: **kiintopiste on laakea, stabiili dynaaminen tasapaino**

Martin Heidegger oli länsimaisen vitaalifilosofian huipentuma ...

1.

... Zeniläisyys itämaisen

Kaiken käsitekikkailun tai kikkailemattomuuden jälkeen molemmat kärjistyivät nykyhetkeen ja *mitääntekemättömyyteen*

2.

Myös taolainen "teoton toiminta"

"Laakeus": ei huolta, *pieni variointi "vapaan tahdon suunnassa" ei haittaa*

Tantraa

- *Nykyjooga* on itämaisen mietiskelyn länsimaistettu kevytversio: harjoitteet, asennot yksinään kai lupaavat *onnea, mielenrauhaa*
  - Fyysinen suorite sijaistomintona: tekeminen ei *näkeminen*, yritys kaaoksen hallintaan järjen avulla ... *maailmaa kurtistamalla*
  - Nyt katse ei sisään vaan *ulos*, ei hetkelliseen oman hengityksen tarkkailuun vaan kokonaisvaltaiseen *maailmanhengen huokunaan*
  - ”Tietoinen läsnäolo” on oikeansuuntainen meditaatiopyrintö: *olet keskittynyt, tarkkaavainen ja täysin tietoinen ympäristöstä*
  - On nautinnollista katsoa maailmaa joka on täynnä räjähdyspotentiaalia, *oivalluksen odotusta ...*
  - Nytkin, tässä ja nyt, on kutkuttava padon murtumisen aavistus ... ”silleen jättäminen” onkin *pitkitetty dynaaminen nautinto*
-

Jatketaan mietiskelyä ...

1.

”Tietoinen läsnäolo” on oikeilla jäljillä ... mutta ei tietoisuus vain tästä hetkestä vaan tasapaino *koko historian kanssa*

Idässä osataan se ”silleen jättäminen” monella elämän alalla ... myös vaikkapa *judo* ja sen *maksimaalisen tehon* ja *joustavuuden periaate*: käytetään vastustajan voimaa itseään vastaan

2.

Mutta ... makustele mantraa: onko tasapaino sittenkään ideaalitila?

Kukapa olisi ikuisesti onnellinen Paratiisissa ... jossa *leijonatkin ovat vegaaneja?*

Subjekttiivinen kypsyttely taas ... millainen olisikaan ”insinöörin paratiisi”?

... Mitä nyt odotetaan ...?

... Vielä hetki ...!

2. Ylätason tavoite: äärimmäinen **EPÄ**tasapaino

- **Fyysinen jännite, mentaalinen jännitys.** Introspektio sanoo, että *elämän maku tulee vaihtelusta, tuoreesta merkitysenergiasta, pumppautuminen variaatioista ... seikkailuista, tutkimusmatkoista*
- Mitä tällä energialla tehdään? Pitkän tähtäimen tavoite lieneekin **energian maksimaalinen siirto menneisyydestä tämän hetken kautta tulevaan, mahdollisimman pienillä häviöillä ja riskeillä**
- Yhdistetään aiempaan tavoitteeseen: ei pyritä vakioisuuteen vaan *hallintaan* – tietoon siitä, että tilanteesta riippumatta tasapaino kyetään *säätämään* (mutta muista *adaptiivisen säädön* opetukset)
- Turvallinen tasapaino vapauttaa, "mielen insinööri" saa rauhassa innovoida ... hioa ja hienosäätää "tehonsiirtoputkiloa" ... lopulta asioihin ei tarvitse puuttua: ponnistelematta, "katseella seuraten"!

"Elämän tarkoitus 2" – ylemmällä tasolla!

Perustelu ristiriitaan: parillisten ja parittomien potenssien "äärevöimisellä" Maclaurin-sarjassa hyvin erilaiset vaikutukset?

1.

Mitä "onnellisuusfilosofi" Frank Martelakin on sanonut: *kerää merkityksiä, jaa niitä muille (mahdollisimman tehokkaasti)*

Syvällisemmin, fokuoituneemmin – mitä Kahlil Gibranin Profeetta sanoi lapsen vanhemmalle: *ole elävä jousi, joka sinkoaa nuolen tulevaisuuteen*

Kokonaisvaltainen energianvälitys tulevaisuuteen, kaikissa sfääreissä: mentaalisenä elämänä, biologisena elämänä – memeinä, geeneinä ...

Toivon antaminen: tulevaisuus ei ole Laplacen demonin määräämä, determinoitu – *fokusoij, muuta maailmaa!*

2.

Kokemukset adaptiivisen säädön kanssa: liian hyvä säätö johtaa herätteen katoamiseen, *sykliseen yliherkkyyteen*

Herkkyyks valppaus "tietoinen läsnäolo" säilyttäen

Tarvitaan esimerkki ... *omasta elämästä*: niin, kaikki on subjektiivista!

Itsekeskeisyyden itsetarkoituksellisuus

- Kaikki elämyksellisyys on subjektiivista ... mikä vitaliteetissä on parasta: *yksityisin kaikkein yleispätevintä*, nähtynä *keskeltä kaikkea*
  - Sallittakoon *oman tarinani* kertaus ... kuinka nykytyyliin tosiaan *elämän aikana oli rakennettava useita uria*, valmiina muutoksiin
  - Schopenhauerin filosofinen ongelma: törmätään lopulta ”tuskaan”, umpikujaan, kun sinnikkäästi seurataan tavoitetta ... *vapausastetta*
  - Tämä ajattelu on kuitenkin ”yksimuuttuja-ajattelun” leimaamaa: jos aktiivisesti muokataan tavoitetta, *yleensä pakoreitti löytyy*
  - *Neokybernetiikka* oli aiemmin ajautunut stagnaatioon – uusi reitti *enformaatioteorian* kautta ... läpimurto *mentaalivitalismissa*
  - Ajattelun takut oli oikaistava, tarinanpätkät yhdistettävä: työnnon lisäksi veto ... *inuitio*, usko toimintatapaan, *visioon vision etsinnästä*
-

Liikkeen, *elämän* tavoittaminen ... *elämyksellisyys?*

Omaehtainen kokemus, tässä ja nyt: esimerkki ainutkertaisuudesta

1.

Schopenhauer ja *tahdon tuska*: liian varhaisessa vaiheessa kuvitelleen suoran reitin olemassaolo!

Mutta monimuuttujatarkastelu paljastaa: *aina on useita vapausasteita*

Schopenhauer uskoi että taide on omassa sfäärissään, vapaa oravanpyörästä ... nyt kauneudenkin vapausasteet ovat evoluution valjastamia

Nyky-yliopistossa amerikkalaistyylinen ”yhden totuuden” kauppaaminen, tähän energian tuhlaaminen

Itselläkin vauhtisokeus ... vielä töissä ollessani!

2.

Kuin maallikkosaarnaaja olen yrittänyt ymmärrystäni markkinoida ...

Jatko häpeämättömän minäkeskeistä ...

Oma visio: *linearisessa tilasäädössä on älykkyyttä*

"Halvari"

The Optimal Athlete

Halvari on kuulantähtäjäprosessi, jolla on yhtä paljon aivoja haukkeessa kuin useimmilla muilla on koko käsivarressa.

Halvari on koita kolmikymmenvuotias, mutta sen toiminta on edelleen hämmästyttävää. Sen sisällä ei ole mitään tietokoneita, ei mitään mustia laatioita; sen toiminnassa ei ole edes mitään epälinearisuutta.

Ainoa mitä mittaus suureille tehdään ohjausta muodostettaessa on painotetun summan laskeinta.

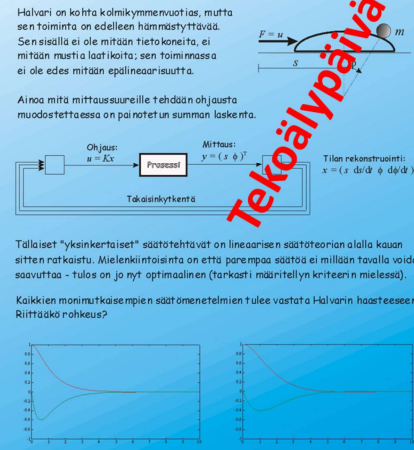
Ohjaus: $u = Kx$ Mittaus: $y = (x \ \dot{x})^T$

Tilain rekonstruointi: $x = (x \ \dot{x} \ \ddot{x})^T$

Takaisinkytkentä

Tällaiset "yksinkertaiset" säätötehtävät on lineaarisen säätöteorian avulla kauan sitten ratkaistu. Mielenkiintoisinta on että parempaa säätöä ei millään tavalla voida saavuttaa - tulos on jo nyt optimaalinen (tarkasti määritellyn kriteerin mielessä).

Kaikkien monimutkaisempien säätömenetelmien tulee vastata Halvarin haasteeseen: Riittäako rohkeus?

"Pallo hallinnassa"

- Vapausateet molemmissa suunnissa jatkuvat äärettömiin
- Ääretön menneisyys kuvautuu äärellisen tilavektorin kautta äärettömäksi tulevaisuudeksi

Subjektiiivisesti, retrospektiivisesti, takaisin tarkoituksenmukaisesti peilaten ... omaa menneisyyttä suoraviivaistaen, "linearisoiden", mutkat unohtaen
Maailmankuvan konvergenssi: *todistetusti sama visio jo aiemmin*, vaikka en sitä tuolloin ymmärtänytkään

1.

Teorian mahtava vahvuus, parasta käytäntöä

Nykymaailmani hallitsee vielä sama visio ... sitä olen yrittänyt muillekin jakaa
Ymmärryksen laajeneminen (luku 1) – "lineaaripätkien" yhtymisen konkretiaa!

2., 3.

Aikanaan professori Antti Niemi houkutteli minut Säätekniiikan laboratorioon tällä hämmästyttävällä demonstraatiolaitteella

Tekoälypäivillä hieman tuunattuna – edelleen: analogisin komponentein toteutettu kuulun tasapainottaja ... *älyn ydin*

4., 5.

Balansoija nykyaikaistettuna – mukana interaktiivisuutta, ja *tietokonenäkö*
"Kuulantähtäjä" pysyy nyt hallinnassa ilman valvontaakin!

Koko elämän flow

- Wiki:

Flow (myös optimaalinen kokemus ja virtauskokemus) on psykologi Mihály Csikszentmihályin mukaan tila, jossa ihmisen tietoisuuteen saapuva informaatio on tasapainossa minän tavoitteiden kanssa. Flow-kokemuksen seurauksena minän järjestys on aikaisempaa monimuotoisempi (minän kompleksisuus kasvaa). Flow:ssa psyykkinen energia käytetään ainoastaan tavoitteiden saavuttamiseen.

...

Csikszentmihályi on tutkimuksissaan todennut ihmisten olevan onnellisimmillaan juuri tällaisina hetkinä elämässään.

- Laajennetaan yksittäinen flow-kokemus kokonaisvaltaiseksi kestopirtaukseksi?
  - Jatkuvassa virtaustilassa voivat kuulemma olla vain alle viisivuotiaat lapset ...
-

Flow-tilaan liittyy kuulemma myös ajan tajun menetys, vapautus ajan kahleista
Jopa ”monimuotoisuus” – siis itsegeneroituva kauneus?

Kaikki ei ole kaunista ja hienoa ... esimerkiksi jos yhteiskunnassa kerran irrotetaan nollabudjettien periaatteesta, velkaantumisen tahti vain kiihtyy

Kapitalismissa tasapainottava kommunismin dialektiikka on muutenkin kadonnut ... kolmessakymmenessä vuodessa rahatalouden vauhti onkin kiihtynyt huimaavaksi

Näihin uhkaaviin painajaisiin palataan seuraavassa luvussa ... nyt vain nautiskellaan

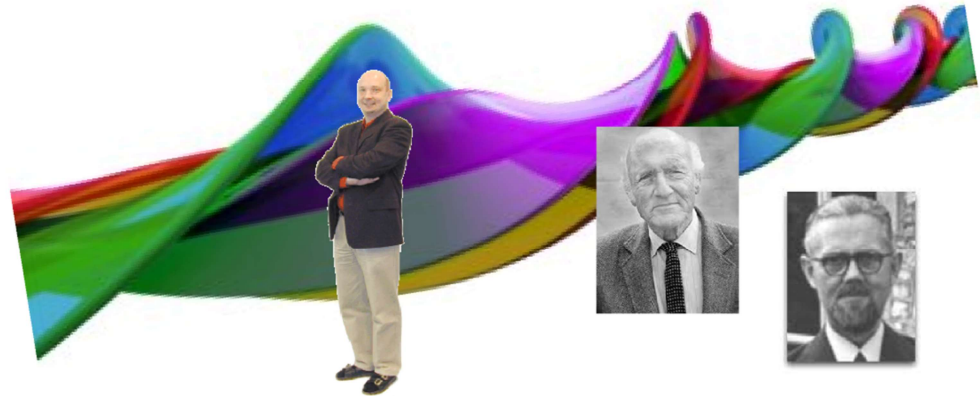
1.

Loppuun oma flow-kokemus ... kuinka kaikki loksahda kohdalleen

Harppauksia assosiaatiosta toiseen, virtauksen kantamana ...

Vision täydellistyminen: *kybernetiikan hyökyaalto*

- Itsensä näkeminen aallossa olennaisena, linkkinä menneen ja tulevan välissä (eli *fokusoivana inssilissä*)

Subjekttiivinen näkymä ”kybernetiikan aaltoon”, aaltojen yhteenmenoon
Polunpätkien yhdistyminen mahtavaksi flow’ksi

Kuvassa pioneerit Norbert Wiener, Ross Ashby, Gregory Bateson ja Heinz von Foerster

Sovellusesimerkki: "unien tulkinnan" uusi tulkinta

- Koko spektri kaikki sfäärit käyttöön ... irrotetaan järjen rajoitteista, näkymä läpi aikatasojen ... *ajatushistorian sykkeestä aivoaaltoihin*
- Freud 100 vuotta sitten – kirja "Unien tulkinta": analysoi *tiedettä mukailten* unisymbolien koodikieltä syväpsykologian pohjia myöten
- Kyseessä ei kuitenkaan liene mitään järjellä tulkittavaa, ainakaan mitään *ennustusta* ... mutta *voitaisiinko "torjuntaa" teoretisoida?*
- Ehkä unien tapauksessakin avain on "surreaalikeikautus", **inversio**: vertaa se *sovittumattomien* signaalien heijastelu päässä luvussa 4?
- **Unien tulkinta 2: unisymboleista on turha etsiä järkeä tai logiikkaa, ne ovat ajattelujätettä, "viimeisen huuhtelun" viimeistä kuonaa**
- Uneen vajotessa aaltoilu rauhoittuu mainingeiksi, *delta-aalloiksi* ... *silleen jättämisen* degeneroituaessa "alitietoiseksi läsnäoloksi" ...

Palauttaminen alisymboliseen ... *flow'n irtipäästäminen*

Soveltava vitaalitiede parhaimmillaan on teoriaa puhtaimmillaan: *mielen virtausta reunoihin koskematta*

1.

Freudin mukaan "uni on (tukahdutetun, torjutun) toiveen (naamioitu) toteutuma"

Nyt taas käänteinen näkökulma ... matemaattisen teorian hyödyntäminen

2.

Yritetään hakea ylijääneille signaaleille viimeisiä korrelaatioita ... *myös niille aaveille joita mieli ei ole halunnut mallintaa*

... Näen unen viisivuotiaasta lapsesta rannalla, rakentamassa puroja, elämässä flow-kokemustaan ...

Jättiläisten aallon harteilla

Olisi mahdollisuus vain alkaa nauttia auringosta

Mutta eihän se insinööriluonteelle käy – meren rannallakin mieluummin tartutaan lapioon ja ämpäriin!

Vielä yksi luku täytyy tehdä ...

1.

Arvaa kuka on kuvassa?

Kuin ikaikaisen muistaminen, deja-vu ...

Nukahtaminen aurinkotuolissa

- Unessa näen lapsen meren rannalla hiekkaa kaivelemassa, aina niin kovin keskittyneenä tekemisiinsä ... *symboloimassa jotakin?*
- Pisin maininki, viimeisimmät ”luonnonfilosofian periaatteet” ... Onko flow-tilansa löytänyt poika siis *Isaac Newton*?

... Tunnen olleeni vain meren rannalla leikkivä poika, joka silloin tällöin sai huvia löytäessään tavallista sileämmän kiven tai kauniimman kotilon totuuden suuren meren levittäytyessä tutkimattomana edessäni ...

- Mutta poika onkin kai Apulanta-yhtyeen *Toni Wirtanen*, lapsena, oman aikansa pyörteessä, elämässä omassa takaumassaan!
  - Lyhin aalto ... tietäjän näkemää vitalista luonnonfilosofiaa *tässä hetkessä ...*
-

... Nyt päästetään vitalisti itsessä irti!

1.

Vanhoilla päivillään Newton esitti tämän vertauksen

Mietittävää lapsenmielisille ... ei vain ”silloin tällöin”, vaan *huvia koko elämäksi: mikä ero, dualistinen dialektiikka, on noilla ”sileällä kivellä” ja ”kauniilla kotilolla”, siellä ”totuuden suuren meren” rannalla?*

... Onko mielikuva kuitenkin liian staattinen, vaikea saada virtaamaan?

Saada käynnistymään edes pikkuinen *virranpoikanen* ...

2.

Mutta tarina sulkeutuukin toisella tavoin, nykyajan kerronnan formaatissa: muistan nähneeni sen pojan YouTubessa, musiikkivideon kuvituksena

Tämän päivän vitalitietäjä ... kuvassa on kai *Toni Wirtanen* hahmottamassa omaa maailmanhengen aaltoaan ... subjektiivisessa takaumassaan, menneisyys nykyhetkessä

Wirtasen oivallushyökky hänen saatuaan ensimmäisen lapsensa ... sukupolvien ketju ... asioiden ikuinen toistuminen

Musiikkivideossa näytetään kai kotiarkiston nauhoja

Apulanta: Valot pimeyksien reunoilla

Älä usko lauluihin, ne tekee sussta haaveilijan

Ne voi saada sus haivelemaan asioista,

Toista mielesi koittaa sua suojella

Niil on taipumus sotkee kaikki ajatukset ja jättää kaaokseen

Meistä jokainen on polku jonnekin

Mutta viisaus on siinä, että ymmärtää

*Kesä seurata pitkään, **milloin** kääntyy pois ...*

<https://www.youtube.com/watch?v=icCIkh-FL8A>

Kuin esityksen tiivistelmä yhdellä kalvolla

”Valot pimeydessä” kuin ne majakat merellä: näyttävät suunnan, vapausasteen; auttavat välttämään järjen karikat, ajattelun umpikujat ... suoraan tavoitetta kohti

Juuri samoja intuitioita: *valtameri, kauneus, tarkoitus, ajattomuus ...*

1.

Toni Wirtanen ymmärtää metatason, ironian

Kertoo itsestään ... ja fraktaalaisesti tästä laulusta: päättyy sanoihin ”älä usko lauluihin”!

2.

Subjekttiivinen maailma, oma tarina, oman todellisuuden rakentaminen

Kaiken joukkohengen vaarallisuus

3.

Viimeinen avainkysymys ...